

3836419 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : บริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)
 คำสำคัญ : สิทธิผู้ยากไร้/ การรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า
 สรวิชัย เชิญผึ่ง : สิทธิของผู้ยากไร้ที่จะได้รับบริการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่าตามรัฐธรรมนูญ (THE CONSTITUTIONAL RIGHTS OF THE POOR FOR MEDICAL CARE WITH NO COST).
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สรุชาติ ณ หนองคาย ศศม. (พัฒนาสังคม), วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ Dr. Med.,
 อเนก ยมจินดา ว.ว. (นิติเวชศาสตร์). 139 หน้า. ISBN 974-664-449-1.

ผู้ยากไร้ยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านการรักษาพยาบาลอย่างครอบคลุมทั่วทุกคน แม้จะมีรัฐธรรมนูญกำหนดรับรองสิทธิอยู่ก็ตาม ดังนั้นการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ด้านการรักษาพยาบาลตามรัฐธรรมนูญ โดยศึกษารูปแบบการคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ด้านการรักษาพยาบาลของต่างประเทศและของไทย นำมาวิเคราะห์หารูปแบบเพื่อใช้ในประเทศไทยแล้วจึงนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน ถึงความเหมาะสมของรูปแบบที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า การคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ด้านการรักษาพยาบาลของไทยในปัจจุบันดำเนินการภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุข จะให้บริการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่าแก่ผู้ยากไร้เมื่อผู้ยากไร้นั้นมีบัตรยืนยันสิทธิเท่านั้น โดยจะมีการคัดเลือกผู้ยากไร้ตามเกณฑ์รายได้ที่กำหนดไว้ โดยยังไม่หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับรูปแบบของต่างประเทศ พบว่าจะมีองค์กรอิสระที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้เฉพาะ ซึ่งอาจเป็นองค์กรรวมที่ควบคุมดูแลในทุกระดับ เช่น National Health Service ของอังกฤษ หรือ Sickness Funds ของเยอรมัน และอาจมีองค์กรเฉพาะที่ดำเนินการรวมกันท้องถิ่นในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ เช่น Medicaid ของสหรัฐอเมริกาหรือ Rural Medical Insurance System ของเกาหลีใต้ แต่อย่างไรก็ตามการคัดเลือกผู้ยากไร้ในประเทศดังกล่าวก็ยังใช้เกณฑ์รายได้ในการกำหนดการเป็นผู้ยากไร้ที่สมควรได้รับการบริการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า แต่ก็มีบางประเทศที่มีการหักรายจ่ายที่จำเป็นออกก่อนแล้วจึงนำรายได้ที่เหลือมาเทียบกับรายได้ที่กำหนด และจากการนำรูปแบบที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยการวิเคราะห์รูปแบบทั้งของต่างประเทศและของไทย ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 85 เห็นว่าการคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ควรตราเป็นพระราชบัญญัติเพื่อนำมาบังคับใช้ ร้อยละ 80 เห็นว่าองค์กรที่รับผิดชอบควรเป็นองค์กรอิสระที่แยกออกจากกระทรวงสาธารณสุข โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ และร้อยละ 85 เห็นด้วยที่จะมีการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำผิดที่ขอสิทธิโดยไม่สุจริต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความเคร่งครัดต่อหลักเกณฑ์ของการออกบัตร เพื่อให้ผู้ยากไร้เท่านั้นที่จะเป็นผู้มีสิทธิได้รับการบริการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ เสนอให้หน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องนี้เป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และไม่ตกภายใต้อำนาจรัฐในการควบคุมการดำเนินนโยบายต่าง ๆ และควรกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญในการคุ้มครองสิทธิผู้ยากไร้ไว้ในพระราชบัญญัติ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ